

1

Zakaj se ptice sploh selijo?

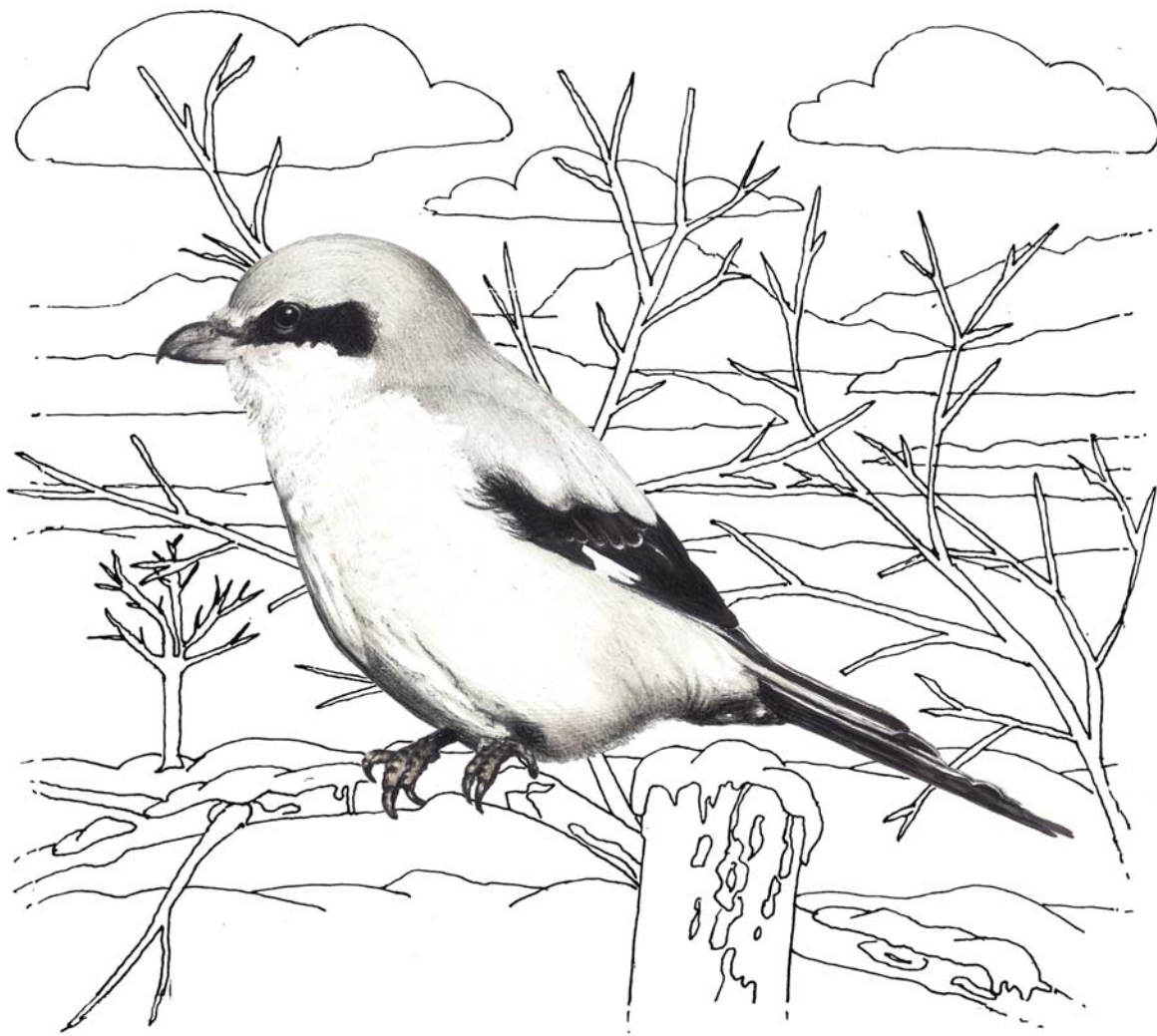
// Al Vrezec

1: Z dobrega razgledišča v ranem poletju rjavi srakoper opreza za žuželkami, hrano za svoj naraščaj. risba: Žarko Vrezec

Topel dan v ranem poletju. Ptice selivke, ki so k nam priletele aprila in maja, imajo v svojih gnezdih že prve mladiče. Starši zanje neutrudno skrbijo, da bi bili kasneje, ko čez deželo zapihajo prve jesenske sape, pripravljeni na več tisoč kilometrov dolgo pot. Ta jih čaka na jesenski selitvi tja do tropske Afrike. Ena takšnih ptic je rjavi srakoper, ki na s soncem obsijanih travnikih čepi na kaki veji grma ali količku in opreza za žuželkami. Lete so namreč glavna hrana za njegov naraščaj.

Pozno poletje se prične prevešati v jesen. Za rjavega srakoperja je to znak, da bo treba na pot. Jeseni namreč sledi zima in takrat v naših krajih ni mogoče najti dovolj žuželk, s katerimi bi se lahko rjavi srakoper dovolj nasitil. Edina rešitev je, da odleti na jug, tja v tropsko Afriko, kjer je takšnega življa dovolj prek celega leta. Pot je dolga in nevarna, vodi prek morskih valov Sredozemlja in peščenih sipin Sahare, vendar se konča v raju obilja, v tropski Afriki.

Kaj pa se med tem dogaja pri nas? Rjavi srakoper in druge ptice selivke so odletele, travnik se je spraznil in na preostale travne bilke pričenjajo nalletavati prve snežinke. Toda na veji, s katere je poleti rjavi srakoper oprezal

2

za žuželkami, že spet čepi srakoper, le da je nekoliko večji in svetlejši. Je mar zamudnik, ki ga je zima prehitela? Pravzaprav ne. Gre za ptico severnih krajev, velikega srakoperja, ki je tudi selivka, vendar ga na zimo vodi pot s severa k nam, tako kot rjavega srakoperja v tropsko Afriko. Na daljnem severu, kjer veliki srakoper poleti gnezdi, je pozimi snežna odeja tako debela, da bi ptica le s težavo prišla do miši, svojega najljubšega plena. Pri nas je ta odeja precej tanjša in zato kot nalašč za velikega srakoperja, da tu prebije zimo.

Vrnimo se spet k našemu rjavemu srakoperju, ki pozimi uživa v soju toplega tropskega sonca in v eksotični pokrajini stika za žuželkami. Le zakaj bi na

pomlad bežal iz tega raja nazaj na naše travnike? Zakaj ne gnezdi kar v Afriki, pravzaprav sredi obilja? Ta tropski raj namreč poseljujejo še druge tropske ptice, med njimi tudi različni drugi srakoperji, ki so v tropih stalnice. To pomeni, da tu ne le gnezdi, marveč tudi prezimujejo. Če si v tem ptičjem vrvežu pozimi naš rjavi srakoper najde dovolj hrane zase, bi jo gotovo le s težavo poleti nabral dovolj tudi za svoje mladiče. Tekmecev je namreč v tropih preveč, zato je zanj precej boljše, da preprosto odleti tja, kjer je poleti hrane v obilju, tekmecev pa malo. Zato se rjavi srakoper vsako pomlad vrne v naše kraje, si tu poišče družico in vsako leto znova poskrbi za naraščaj, ne da bi mu kateri izmed tropskih tekmecev kalil družinski mir. •

2: Tudi pozimi obišče naše kraje srakoper, večji in svetlejši veliki srakoper, ki pride k nam prezimovat iz severnih krajev.
risba: Žarko Vrezec